

Eyserbeek, een werkbezoek aan een kleine beek met een groots landschap

In de serie rivieren en beken in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg is nu de Eyserbeek aan de beurt. De eerste bronnetjes zijn te vinden ten westen van Bocholtz, maar van een daadwerkelijke beek is pas sprake als het water Simpelveld nadert. Het werkbezoek van SNG start dan ook bij Simpelveld, maar de kleine bronbeekjes zouden landschappelijk opgewaardeerd dienen te worden. Ten oosten van Gulpen mondt de Eyserbeek in de Geul, niet ver van de plek waar ook de, eerder beschreven, Gulp in de Geul mondt. De, eveneens eerder beschreven, Selzerbeek mondt enkele honderden meters eerder in de Geul en daarmee is het gebied tussen Gulpen ten westen en Partij-Wittem ten oosten de plek waar veel stromen bij elkaar komen. De Eyserbeek is de laatste serieus grote beek die in de Geul stroomt, stroomafwaarts monden nog enkele kleineren beekjes in de Geul zoals de Strabeek en de Vliekbeek.

Stichting **N**atuurlijk **G**euldal

Stichting Natuurlijk Geuldal, voor behoud en verbetering van natuur, landschap en leefomgeving in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg

Keutenberg 5, 6305 PP Schin op Geul, tel: 0434592007, info@natuurlijkgeuldal.nl
www.natuurlijkgeuldal.nl, facebook natuurljk geuldal

We bezoeken de Eyserbeek vanaf Simpelveld en laten het brongebied tussen Simpelveld en Bocholtz buiten beschouwing, hoewel in dit gebied het landschap voor verbetering vatbaar is.

In stenen blokken vastgelegd, stroomt de Eyserbeek tussen het gemeentehuis en het winkelcentrum.

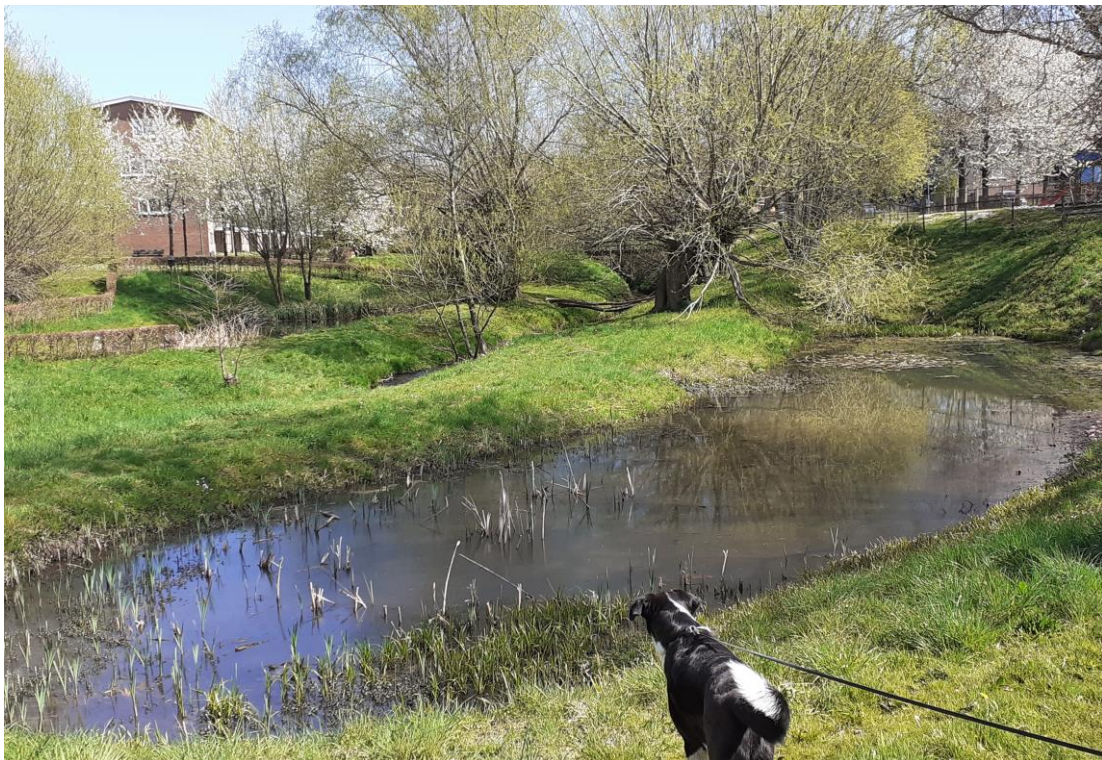
Iets verder stroomafwaarts krijgt de beek meer ruimte maar is strak gekanaliseerd.

Vanwege de woningen aan weerszijde kan dit niet anders.

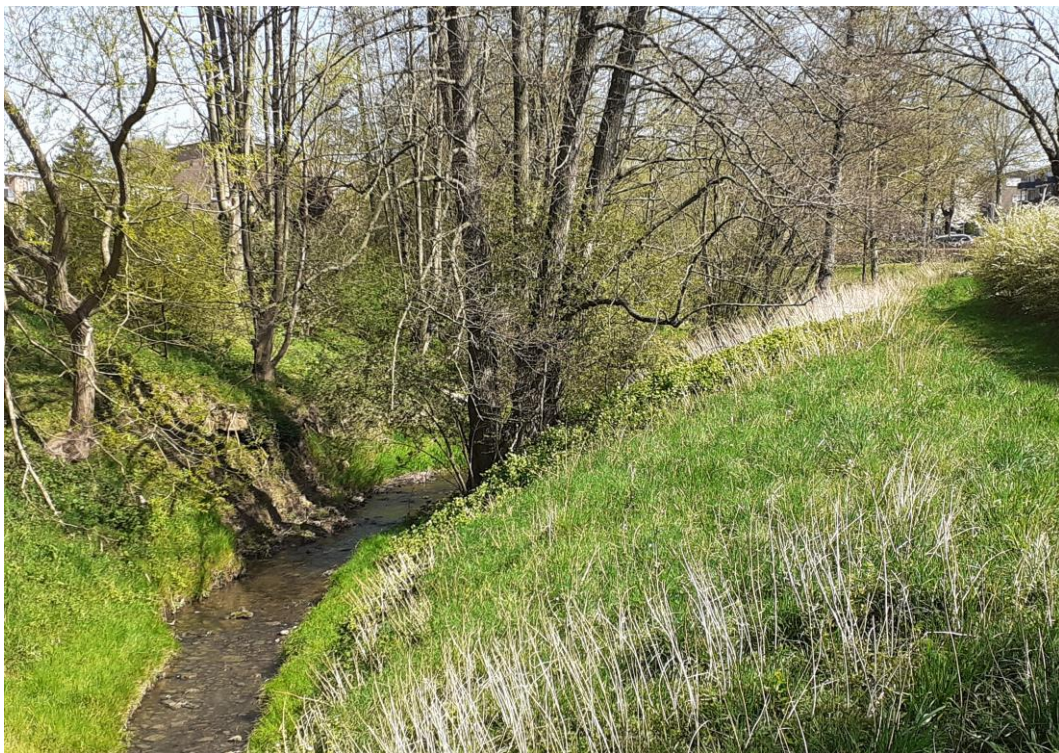
Uiteindelijk stroomt de Eyserbeek door een park waar het heerlijk toeven is.

Stroomafwaarts waar de Eyserbeek de kern Simpelveld verlaat komen we in een gebied waar kwelwater opborrelt en naast de beek zelfs een vijver ligt.

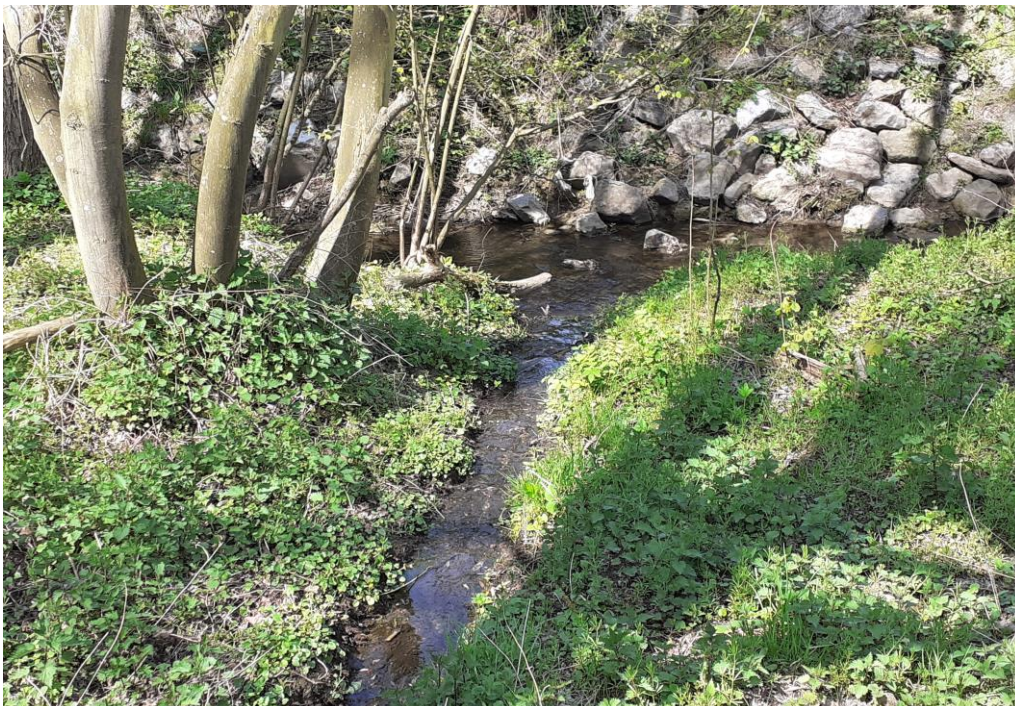
Een grote woonflat geeft de grens aan waar de bebouwde kom langs de beek eindigt.

Voor dat je het weet zit je in een kleinschalig landschap waar de Eyserbeek diep is ingeslepen, wel 3 meter diep.

Heel onverwacht lopen we door een nat-drassig natuurgebied met bijzondere flora en fauna. Indien veel regen valt kan dit gebied veel water bergen.

Op een enkele plek zien we een zijbeekje in de Eyserbeek stromen.

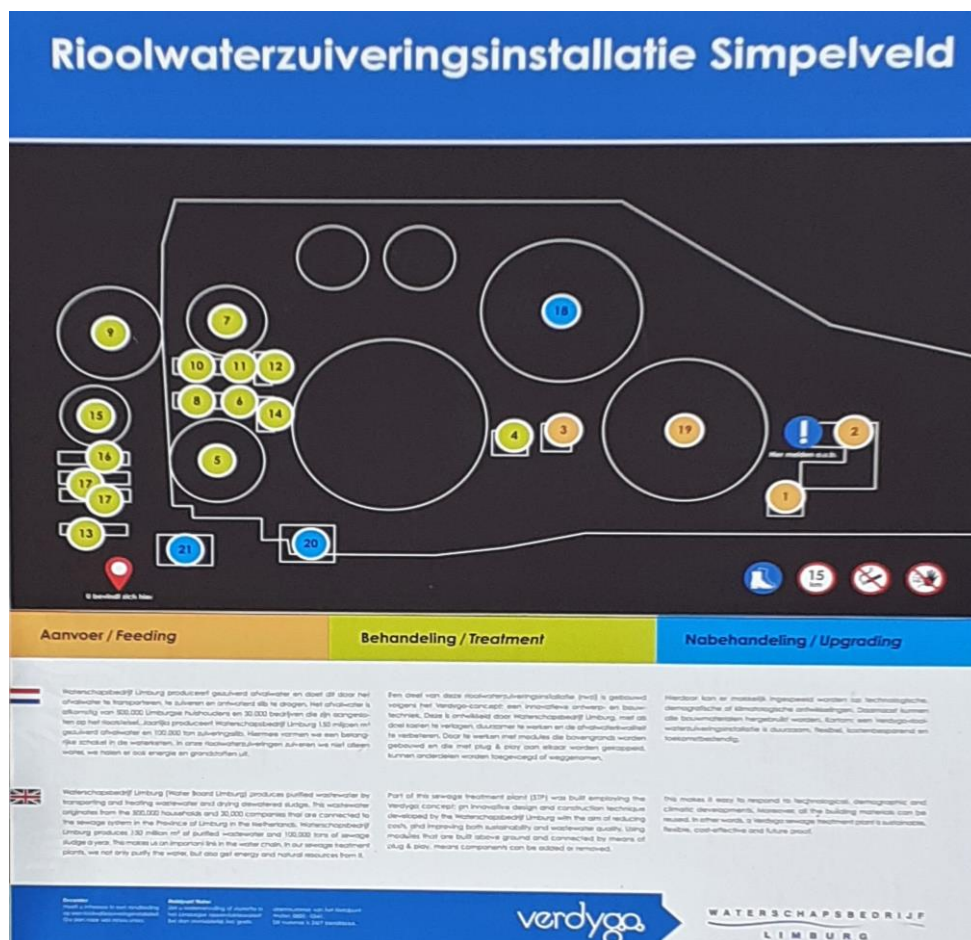
Een landschap met waterpartijen die je hier niet verwacht.

Hier is zelfs plaats voor de Bever.

Het is een beetje schrikken als we daarna langs deze waterzuiveringsinstallatie lopen. Natuurlijk is deze nodig, maar een beetje betere landschapsinpassing om deze installatie uit het zicht te halen is wel wenselijk.

Het 'schoongemaakte' water uit de waterzuivering stroomt in de Eyserbeek. Een kleine kunstmatige waterval bevordert zuurstoftoename.

Dit bevordert niet de migratie van aquafauna en hier dient iets voor gedaan te worden.

Na de waterzuivering lopen we door een beekdal dat typisch is in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg. De beek kan naar hartenlust vrij meanderen en er zijn kleinschalige landschapselementen.

Op enkele plaatsen vrijstaande woningen waarvan de linker een oude watermolen.

In een lichtglooiend dal aan de noordzijde ligt een boerderij.

Bij deze boerderij een kunstmatige vijver.

Voor het dorp Eys komen we in één van de mooiste stukjes Eyserbeekdal.

Niet alleen mensen vinden de wandeling zeer aangenaam.

We naderen kasteel Goedenraad. Hier zien we tot onze verrassing een mooie populatie Gele Anemoon (april).

Tevens een populatie Hyacinten, je kan ze hier Stinzeplanten noemen.

De Eyserbeek heeft veel ruimte om te meanderen.

Het landgoed rond het kasteel ligt er prima bij.

Stichting
het Limburgs
Landschap

opgericht 31 juli 1931

Landgoed Goedenraad

Rondom het kasteel

Het pad waar u over loopt voert precies over de rand van bos en grasland. Vanaf dit punt heeft u een mooi overzicht over de landerijen van Goedenraad. Beneden in het dal ligt het kasteel met boerderij. Het grasland wordt gepacht door de bewoners van de boerderij. Zij laten er hun vee grazen. Tussen de weilanden door stroomt de Eyserbeek. In een van de weilanden ligt aan de rand van het bos een gegraven poel. Hier kunnen de koeien drinken, maar er leven ook amfibieën. De poel wordt periodiek opgeschoond. Dat wil zeggen dat al het organisch materiaal eruit gehaald wordt, zowel levende waterplanten als dode afgevallen bladeren. Zo blijft de poel leefbaar voor de padden en kikkers.

Het hellingbos

Aan de omvang en hoogte van de bomen kunt u zien dat het hellingbos al zeer oud is. Het is één van de oudste opgaande bossen van Zuid-Limburg. De bomen zijn soms wel 35 meter hoog, en de oudste staan er al meer dan 200 jaar. Beuken groeien van nature goed op droge, matig voedselrijke hellingen als deze. Toch zijn de bomen hier ooit aangeplant om te voorzien in de houtbehoefte van de bewoners. Vandaag de dag staan er ook andere soorten bomen tussen de beuken, waaronder hier en daar ook reusachtige exemplaren van de boskruik. Dood hout wordt niet verwijderd en blijft in het bos liggen. Paddenstoelen, insecten en andere dieren maken gebruik van het dode hout.

Hellingbewoner

In het hellingbos leeft een speciale diersoort: de das. Hij maakt zijn burchten in het bos waar hij naar hartelust kan rondscharrelen. In de onderbegroeiing van het bos zijn op een aantal plekken hele smalle padjes te zien. Dat zijn de zogenaamde wissels die de dassen gebruiken om hun leefgebied te doorkruisen. De das eet graag regenwormen die hij vindt op de omliggende graslanden, of gaat op zoek naar afgevallen boomvruchten.

Laatste rustplaats

Helemaal bovenaan de helling staat aan de rand van het bos een aantal rododendrons. Deze struiken komen hier van nature niet voor. Ze geven het graf aan van Willem Friswilt. Hij was het hoofd van de laatste familie die het kasteel bewoonde alvorens het landgoed door Het Limburgs Landschap werd gekocht via Jan van Susante. Vanaf de top van de heuvel heeft u een prachtig uitzicht over het Zuid-Limburgse Heuvelland.

Mooi dichtbij

Het Limburgs Landschap is een particuliere stichting die in Limburg bijna 9.000 ha waardevolle landschappen beheert, verdeeld over zo'n 80 natuurgebieden. Zo blijft er natuur, worden monumenten gerestaureerd en... kunt u genieten want de natuurgebieden zijn allemaal gastvrij opengesteld. Op veel plaatsen zijn wandelroutes uitgezet en veel natuurgebieden zijn opgenomen in het wandel- en fietsknooppuntennetwerk. Dat is mooi dichtbij.

Helpt u mee?

We worden gesteund door een enthousiaste groep 'Beschermers'. Het Limburgs Landschap heeft ook uw steun hard nodig. Er is nog volop werk te doen, ook hier in de buurt. Als u Het Limburgs Landschap gaat steunen krijgt u een dik boek cadeau vol tips om zelf de mooiste plekken van Limburg te ontdekken. Daarnaast ontvangt u elk seizoen het natuurmagazine 'Limburgs Landschap', inclusief excursieprogramma.

Interesse?

Mail: info@limburgs-landschap.nl, bel: 077-4737575 of kijk op www.limburgs-landschap.nl

Hier is goed te zien dat hoger op de helling het landschap grootschaliger is met veelal intensieve agrarische activiteiten en het water kan snel het dal in stromen. Het tegen gaan hiervan kan natuurlijk hand in hand gaan met landschapsverbetering want waarom zou bovenaan de hellingen geen mooi landschap gecreëerd mogen worden.

De dalbodem is mooi intact, maar iets hogerop zijn grote loodsen en stallen te vinden die schade toebrengen aan het landschap maar ook een teken zijn voor grootschalige landbouw.

De Eyserbeek komt het dorp Eys binnen. Kanalisering in de woonkern is begrijpelijk.

Wellicht minder handig is, dat de bebouwing erg kort langs de Eyserbeek is gepland. Waarschijnlijk vroeg de dure grondprijs om een intensieve benutting van de oppervlakte, maar handig is dit niet vanwege de doorstroming.

De Sint-Agathakerk is een 18e-eeuws kerkgebouw en is gewijd aan Sint-Agatha. Het barokke kerkgebouw is een rijksmonument en een voorbeeld van Luiks-Akense barok.

Aan het einde van het dorp maakt de Eyserbeek een bocht naar rechts en gaat onder de brug van de weg Eys – Wittem door.

Stroomt verder aan de noordkant van het dal.

Het volgt zijn route door een golfterrein met, als een biljartlaken, gemaaid gras. Een schril contrast met het landschap op de helling erachter. Deze golfbaan kreeg, ondanks veel protesten, rond 2010 provinciale en gemeentelijke vergunning.

Achter deze golfbaan krijgt het dal gelukkig weer zijn ecologisch waardevolle uiterlijk terug.

Het gehucht 'de Piepert' ligt op afstand van de Eyserbeek tegen de helling aan de noordkant.

We naderen een belangrijk waterwingebied voor drinkwater. De peilbuizen zijn zichtbaar. Hiermee kun je de diepte, maar ook de kwaliteit van het grondwater meten.

De kwaliteit is een deel van het jaar, in droge tijden, zo slecht dat het vermengd moet worden met water uit de Eifel in Duitsland. Vooral hoge concentraties landbouwpesticiden worden gemeten. Deze sijpelen met het regenwater de bodem in en zijn niet uit het drinkwater te halen. Maar het zit ook in het water van de Eyserbeek.

Na het wingebied voor drinkwater stroomt de Eyserbeek door een tunnel. Hierboven bevindt zich het miljoenenlijntje, een toeristische treinverbinding.

Er zijn mensen die langs het pad een vergaderplaats voor kabouters hebben gecreëerd. Zouden ze het hebben over hoe mensen omgaan met hun leefmilieu?

De helling van het miljoenenlijntje gaat vloeiend in het landschap op en is zeker geen aantasting van het gebied. Temeer omdat er veel zeldzame planten staan.

Een doorwaadbare plaats in de beek. De oevers zijn verbreed waardoor de helling minder steil is geworden.

De Eyserbeek stroomt het brede Geuldal binnen. Het dal is hier extra breed omdat er meerdere zijbeken met hun dalen in de Geul stromen. Hier is op een landschapsvriendelijke manier aan wateropvang gedaan: Een zacht glooiende laagte waar op enkele plaatsen water zelfs langere tijd blijft staan. Opvallend waren enkele Kievieten die zich gedroegen alsof ze langer wilden blijven en misschien wel van plan waren te broeden.

Minder bekend is, dat de Trambaan Maastricht – Vaals ook korte tijd een aftakking heeft gehad naar Wijlre. De verhoogde ligging was nodig omdat het land erg sompig kan zijn in vochtige periode, de Eyserbeek is immers kortbij. Zo ontstond een verbinding met het miljoenenlijntje tussen Schin op Geul en Kerkrade, waarmee de verbindingen in Zuid-Limburg voor WO 2 uitgebreid waren. De trambanen hebben het niet lang volgehouden.

Hier zijn de restanten van de overstroming van juli 2021 nog steeds zichtbaar.

Op afstand liggen de gebouwen van landgoed Cartils. De geschiedenis van Cartils gaat waarschijnlijk terug tot de Romeinse tijd toen het een militaire vesting zou zijn geweest. De reden van het bestaan van deze vesting was dat deze plek een strategisch gunstige plaats was vlak bij de kruising van belangrijke Romeinse heirwegen. In de vroege middeleeuwen stond op deze plek een grote hoeve die de zetel was van de heerlijkheid met dezelfde naam.

Aan de andere kant van de drukke weg tussen Wittem en Wjlre stroomt de Eyserbeek in de Geul. Dit is het einde van ons werkbezoek. De Eyserbeek heeft een dalbodem die ecologisch gezien redelijk in tact is, maar hogerop in het dal is de landschapskwaliteit minder goed.